

Araştırma Makalesi

Mersin Univ Sağlık Bilim Derg 2023;16(3):349-362

doi: 10.26559/mersinsbd.1358020

Evli kadınlarda cinsel özgüven ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkide sosyal görünüş kaygısının aracılık etkisi

 Nurcan Uzdil¹, Yurdagül Günaydın²

¹Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye

²Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye

Öz

Amaç: Bu çalışmada evli kadınlarda cinsel özgüven ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkide sosyal görünüş kaygısının aracılık etkisini belirlemek amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırma tanımlayıcı ve ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini XXXX ilindeki evli kadınlar oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini 375 evli kadın oluşturmuştur. Katılımcılara kişisel bilgi formu, Cinsel Özgüven Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği online olarak uygulanmıştır. **Bulgular:** Bağlanma stilleri puan ortalaması ile cinsel özgüven puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=-0.388$; $p<0.05$). Cinsel özgüven ile sosyal görünüş kaygısı arasındaki yol katsayısının anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($\beta=-0.374$; $p<0.001$). Sosyal görünüş kaygısı ile bağlanma stilleri arasındaki yol katsayısı anlamlıdır ($\beta= 0.016$; $p<0.001$). Evli kadınların sosyal görünüş kaygısı puanlarının %5.6'lık kısmı cinsel özgüven ile öngörülmektedir. Bağlanma stilleri puanlarının ise %21.2'lik kısmı cinsel özgüven ve sosyal görünüş kaygısı ile ön görülmektedir. **Sonuç:** Çalışma sonucunda sosyal görünüş kaygısı arttıkça cinsel özgüvenin azaldığı, bağlanma stillerinin ise arttığı görülmüştür. Bununla birlikte bağlanma stilleri arttıkça cinsel özgüven azalmaktadır. Evli kadınlarda cinsel özgüven ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkide sosyal görünüş kaygısının aracılık rolünün orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Ayrıca kadınlarda cinsel özgüvenin bağlanma stilleri üzerinde doğrudan bir yordayıcı etkisi vardır. Mevcut çalışmada bağlanma stillerinin önemli bir kısmı cinsel özgüven ve sosyal görünüş kaygısı ile açıklanmaktadır. Bağlanma ile ilgili gelecekte yapılacak çalışmalarda, olası bağımsız değişkenlerin daha kapsamlı bir şekilde ele alınıp değerlendirilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, kaygı, bağlanma, cinsellik, aracılık analizi

Yazının geliş tarihi: 10.09.2023

Yazının kabul tarihi: 06.10.2023

Sorumlu Yazar: Nurcan Uzdil, Adres: Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye. Tel: 0352 2076666/28570, E-posta: nuzdil@erciyes.edu.tr

The mediating effect of social appearance anxiety in the relationship between sexual self-confidence and attachment styles in married women

Abstract

Objective: This study aimed to determine the mediating effect of social appearance anxiety on the relationship between sexual self-confidence and attachment styles in married women. **Method:** The study was carried out with a descriptive-relational design. The population of the research consisted of married women in XXXX. The sample of the study consisted of 375 married women. Personal information form, Sexual Self-Confidence Scale, Experiences in Close Relationships, Social Appearance Anxiety Scale were administered online to the participants. **Results:** There was a statistically significant and negative correlation between the mean score of the attachment styles and the mean score of the sexual self-confidence ($r=-0.388$; $p<0.05$). The path coefficient between sexual self-confidence and social appearance anxiety was statistically significant ($\beta=-0.374$; $p<0.001$). The path coefficient between social appearance anxiety and attachment styles was significant ($\beta=0.016$; $p<0.001$). 5.6% of social appearance anxiety scores of married women were explained by sexual self-confidence. On the other hand, 21.2% of attachment styles scores were explained by sexual self-confidence and social appearance anxiety. **Conclusion:** As a result of the study, it was observed that as social appearance anxiety increases, sexual self-confidence decreases and attachment styles increase. However, as the attachment styles increases, the sexual self-confidence decreases. It was found that the mediating role of social appearance anxiety in the relationship between sexual self-confidence and attachment styles in married women was at a moderate level. In addition, sexual self-confidence has a direct predictive effect on attachment styles in women. In the current study, a significant part of attachment in close relationships was explained by sexual self-confidence and social appearance anxiety. In future studies, it is recommended that possible independent variables should be considered and evaluated more comprehensively regarding attachment styles.

Keywords: Women, anxiety, attachment, sexuality, mediation analysis

Giriş

Bireylerin değerli hissettikleri ve değer gördükleri başkaları için geliştirilen duygusal bağları bağlanma olarak tanımlanır.¹ Evlilik ise çeşitli dinamikleri içinde bulunduran bir yapıdır ve bireylerin yaşamlarında hem fizyolojik hem de psikolojik doyuma ulaşma da önemli bir yere sahiptir.² Romantik ilişkilerin doğası göz önüne alındığında, her romantik ilişki bir bağlanma sürecidir. Bu süreçte eş seçimi ve evlilik kararı, bağlanma biçimlerinden etkilenir.

Bağlanma, bireyin kendisinden ve diğer kişiden beklenti ve inançları içerdiği için hem evliliği hem de evlilik öncesi aşama olan eş seçimini etkilemektedir.³ İnsan yaşamının ilk yıllarında bakım verene gelişen bağlanma stilleri ile yetişkinlikte romantik ilişkide kurulan bağlanma stilleri birbiri ile

benzer özellik gösterir.⁴ Vertue (2003) sosyal kaygının gelişimi noktasında sosyal kaygıyı ele alan farklı yaklaşımların yeterli bilgiyi vermediklerini savunmuştur. Bu açıdan Vertue (2003) bağlanma kuramının sosyal kaygı teorilerini tutarlı bir şekilde bir araya getirerek sosyal kaygıya ilişkin bir açıklama sunabileceğini ileri sürmektedir.⁵

Sosyal kaygı çok çeşitli nedenlere dayanmaktadır. Kişi sosyal ortamlarda kaygı, korku ve rahatsızlık duyarken o ortamlardan bilerek kaçınır ve başkaları tarafından olumsuz değerlendirilmekten korkar.⁶ Bowlby'e (2018) göre yetişkin kaygısının temeli çocuklukta yaşanmışlıklara dayanmaktadır ve kaygıyı anlamada bağlanma süreçleri önem arz etmektedir.⁷ Bu bağlamda ele aldığımızda sosyal kaygının bir türü olan sosyal görünüş kaygısının bağlanma ile ilgili olabileceği

düşünülmektedir. Psikososyal gelişim kuramcılarında Erikson'a (1968) göre, yakınlığa karşı yalıtılmışlık döneminde ortaya çıkabilen görünüş kaygısı problemi bireylerin yaşamlarını ve ruh sağlığını daha fazla olumsuz etkileyebilir.⁸

Sosyal görünüş kaygısı, kişinin görünüşü nedeniyle olumsuz değerlendirileceği korkusudur.⁹ Görünüş kaygısı, bireylerin kendi bedenleri ve dış görünüşleri ile ilgili olumsuz beden imajlarının bir sonucu olarak değerlendirilmektedir.¹⁰ Sosyal görünüş kaygısının beden algısını etkileyebileceği dolayısı ile cinselliği ve cinsel özgüveni etkileyebileceği düşünülmüştür. Cinsellik, birey için hayati olmayan, türün devamlılığı için gerekli olan bir ihtiyaç ve içgüdü olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda cinsellik biyolojik, kültürel, kişilerarası ve sosyal yönleri olan çok boyutlu bir olaydır. İnsan davranışı ve cinsellik fiziksel, psikolojik ve sosyal koşullardan etkilenir.¹¹ Lauster (2005) yeterli düzeyde özgüvene sahip olan bireylerin cinsel isteklerini daha kolay ifade edebildiklerini ve erteleme eğilimi göstermediklerini belirtmektedir. Cinsel öz güven kaybı ile bireyin mutsuz olacağı ve cinsel hayatı tanımayacağı düşünülmektedir. Cinsel özgüven ile bireyler cinsel açıdan kendilerini yeterli düzeyde açabilir ve karşı cinsle cinsel birliktelik yaşayabilme cesaretini gösterebilir.¹²

Literatürde yapılan çalışmalarda, evli bireylerin bağlanma stillerinin, görünüş kaygılarını pozitif yönde etkileyeceği tespit edilmiştir.¹³ Evli bireylerin bağlanma biçimleri ve sosyal görünüş kaygıları ile cinsel özgüven ile ilgili çalışmalara ayrı ayrı sınırlı rastlanmış olsa da^{13,14} bu üç psikolojik kavramın bir arada incelenmesine rastlanmamıştır. Bu doğrultuda bu araştırmanın kadın ruh sağlığı alanında literatürdeki bu boşluğu doldurması ve bundan sonraki yapılacak çalışmalar için de önemli olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır:

“Evli kadınlarda bağlanma stillerinin sosyal görünüş kaygısı ve cinsel özgüven üzerine etkisi var mıdır?”

“Evli kadınlarda bağlanma stilleri ile cinsel özgüven arasındaki ilişkide sosyal görünüş kaygısının aracı etkisi var mıdır?”

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Türü

Bu araştırma evli kadınlarda cinsel özgüven ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkide sosyal görünüş kaygısının aracılık etkisini belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan XXXX ilindeki evli kadınlar çalışmanın evrenini oluşturmuştur. Örneklem sayısını belirlemek için literatür doğrultusunda¹⁴ sosyal görünüş kaygısı ile bağlanma stilleri arasında korelasyon değeri dikkate alındığında; %95 güven (1- α), %95 test gücü (1- β), $\rho=0.260$ ve iki yönlü bivariate normal model dikkate alındığında çalışmaya dahil edilmesi gereken kişi sayısı minimum 186 olarak belirlenmiş olup, çalışma 375 evli kadın ile tamamlanmıştır. Veri toplama aşamasından sonra yapılan güç analizinde testin gücü %99 bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Katılımcılar için dahil edilme kriterleri; İç Anadolu'nun bir ilinde yaşayan, 18 yaş ve üzeri olan, herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığı olmayan, en az 6 aydır evli olan, herhangi fiziksel rahatsızlığı olmayan, akıllı telefon ve sosyal medya kullanan, bilgilendirilmiş gönüllü olur formunu (BGOF) onaylayan kadınlar alınmıştır.

Çalışma verileri 11 Temmuz 2022- 9 Ocak 2023 tarihleri arasında online olarak toplanmıştır. Google forms olarak oluşturan formda çalışmanın amacını açıklayan bir bilgilendirme yapılmıştır ve dahil edilme kriterlerini karşılayanların çalışmaya katılım göstermesi için davet edilmiştir. Form içerisinde ayrıca bilgilendirilmiş gönüllü onam linki, kişisel bilgi soruları ve ölçekler yer almıştır. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan e anket formlarının XXXX ilinde sosyal medya platformlarında paylaşılması ile 375 kadından elde edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu yaş, boy, kilo, eğitim durumu, gelir durumu, çalışma durumu, evlilikle ilgili sosyodemografik veriler içeren ve toplamda 12 sorudan oluşan bir formdur.¹¹⁻¹⁴

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE-II)

Yetişkin bağlanma stillerini belirlemek amacıyla Fraley ve arkadaşları 2000 yılında YİYE-II bildirim ölçeğini geliştirmiştir.¹⁵ YİYE-II ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması ise Selçuk ve arkadaşları tarafından 2005 yılında gerçekleştirilmiştir.¹⁶ Ölçek iki alt boyuttan (kaygı, kaçınma) ve her bir boyutta 18 madde olmak üzere toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Ölçek yedili likert tipi olup, ölçekten 36 ila 252 arasında puan alınabilmektedir. Dört bağlanma stilini 2 boyut üzerinden küme analiz yöntemiyle ölçmektedir. Her iki düzeydeki yüksek puanlar bağlanmanın kaygı ve kaçınma boyutundaki artışı gösterir. Kaçınma boyutu iç tutarlılık katsayısı 0.90 iken kaygı boyutu 0.86 bulunmuştur.¹⁶ Mevcut çalışmada iç tutarlılık katsayıları toplam ölçek 0.87, kaygı boyutu 0.77 ve kaçınma boyutu 0.82 saptanmıştır.

Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ)

Kişilerin sosyal görünüş kaygılarını belirlemek amacıyla Hart ve arkadaşları 2008 yılında SGKÖ bildirim ölçeğini geliştirmiştir.⁹ Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması ise Doğan tarafından 2010 yılında gerçekleştirilmiştir.¹⁰ Ölçek 16 madde, beşli likert tipi olup 16 ila 80 arasında puan alınabilmektedir. Ölçek sorularında kişilerin görünüş kaygıları ile ilgili davranışsal, emosyonel ve bilişsel ifadeler yer almaktadır. Ölçekten alınan puanların yükselmesi kaygı düzeyinin arttığını göstermektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları 0.93 bildirilmiş olup mevcut çalışmada ise 0.95 bulunmuştur.

Cinsel Özgüven Ölçeği (CÖÖ)

Çelik (2015) tarafından geliştirilen Cinsel Öz Güven Ölçeği (CÖÖ), kişilerin özgüven özelliklerini ölçen bir öz bildirim

formudur. Ölçek cinsel kendini açma, cinsel cesaret ve cinsel farkındalık olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Toplam 13 maddeden oluşan ve dörtlü likert tipi olan ölçekten en az 13 en fazla 52 puan alınabilmektedir. Yüksek puanlar, cinsel özgüvenin daha yüksek olduğunu gösterir.¹⁷ Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları ölçeğin tamamı için 0.88 olarak bulunmuş olup mevcut çalışmada 0.91 olarak belirlenmiştir.

Etik Açıklamalar

Çalışma, 2008 Helsinki bildirgesi (World Medical Associations Declaration of Helsinki, 2008) ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür. XXXXX Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu'ndan etik onay (No:34/21, Tarih: 24.06.2022) alınmıştır. "Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu" Google Forms'a eklenmiş olup, gönüllü onam sekmesi zorunlu kılınmıştır.

Verilerin Analizi

SPSS 25.0 paket programı ve bu programın bir eklentisi olan PROCESS makrosu verilerin değerlendirilmesinde kullanılmıştır (IBM Corp., Armonk, New York, USA). Karşılaştırmalarda istatistiksel anlamlılık için hata değerinin üst sınırı 0.05 olarak belirlenmiştir. Evli kadınların tanıtıcı bilgisi sayı ve yüzde olarak verilmiştir. Parametrik tekniklerin kullanılması için normallik varsayımını incelemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır. Ölçeklerin çarpıklık ve basıklık ve varyasyon katsayılarına göre normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.¹⁸ Bu nedenle CÖÖ, SGKÖ ve YİYE-II ölçeklerinin tanımlayıcı özelliklere göre karşılaştırılmasında ikili değişkenlerde Student t testi, üç ve daha fazla değişkende ise One-way anova testi uygulanmıştır. Ölçekler ve yaş arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Ölçekler arasında doğrusal saçılım olduğundan regresyonel analizlerin kullanılması uygun görülmüştür. Bağlanma stilleri, sosyal görünüş kaygısı ve cinsel özgüven arasındaki dolaylı ilişkinin anlaşılabilmesi için IBM SPSS programına Process Makro yazılımı eklenmiş ve aracılık testleri Process Makro üzerinden gerçekleştirilmiştir. PROCESS makrosu Hayes (2018) tarafından geliştirilmiştir.

Bağımlı değişken bağlanma stilleri, bağımsız değişken cinsel özgüven ve aracı değişken ise sosyal görünüş kaygısı olarak belirlenmiştir. PROCESS eklentisinde Model 4 kullanılarak mediatör aracı etki analizinden yararlanılmıştır.¹⁹ Aracı değişkenlerin dolaylı etkileri ise, Bootstrap tekniği ile 5000 örnekleme %95 güven aralığında değerlendirilmiştir.

Bulgular

Tablo 1’de kadınların kişisel özelliklerine göre dağılımına yer verilmiştir. Ayrıca kadınların Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, Cinsel Özgüven Ölçeği ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puan ortalamalarının kişisel özelliklerine göre karşılaştırılması yer almaktadır. Çalışmamıza katılan kadınların yaş ortalaması 33.98 ± 9.02 olup, % 55.5’i lisans mezunu, %78.1’i çocuk sahibi olup, bunlardan %43.5’i bir çocuk sahibidir. %52.8’i çalışmamakta, %61.1’inin gelir gidere denk, %89.9’unun aile yapısı çekirdektir. Kadınların %26.4’ü 6 ay-3 yıl arasında evlilik süresine sahip, %51.2’si flört usulü evlenmiş, %52.3’ünün beden kitle indeksi normal aralıkta olup, %49.6’sı cinsel yaşamını ne iyi/ ne kötü değerlendirmekte, %32.8’i cinsel ilişki sıklığında azalma belirtmiştir. Kadınların aile tipi, evlenme biçimi ve cinsel yaşamı değerlendirme ile YİYE-II puan ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu farklılıkların sırayla; geniş aile tipinden, görücü usulü evlenenlerden, cinsel yaşamını çok iyi /iyi değerlendirenlerden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kaygı alt boyut ortalaması ile cinsel yaşamını çok iyi /iyi değerlendirenler arasında anlamlı istatistiksel farklılıklar elde edilmiştir ($p<0.05$). Kadınların eğitim durumu, aile tipi, evlenme biçimi ve cinsel yaşamı değerlendirme ile kaçınma puan ortalaması arasında anlamlı istatistiksel farklılıklar bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılıkların sırayla; lisans mezunlarından, geniş aile tipinden, görücü usulü evlenenlerden, çok iyi /iyi değerlendirenlerden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kadınların eğitim durumu, evlenme biçimi ve cinsel yaşamı değerlendirme ile CÖÖ toplam, KAV puan ortalamaları arasında anlamlı istatistiksel

farklılıklar belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu farklılıkların sırayla; lisans mezunlarından, görücü usulü evlenenlerden, cinsel yaşamını çok iyi /iyi değerlendirenlerden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kadınların çocuk sahibi olma durumu, çocuk sayısı, evlenme biçimi ile CS puanları arasında anlamlı istatistiksel farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu farklılıkların sırayla; çocuk sahibi olanlardan, dört çocuğa sahip olanlardan, görücü usulü evlenenlerden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kadınların evlenme biçimi ve cinsel yaşamı değerlendirme ile CF puan ortalaması arasında anlamlı istatistiksel farklılıklar görülmüştür ($p<0.05$). Bu farklılıkların sırayla; flört usulü evlenenlerden, cinsel yaşamını çok iyi /iyi değerlendirenlerden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kadınların çocuk sahibi olma durumu, çocuk sayısı, beden kitle indeksi ile SGKÖ puan ortalaması arasında anlamlı istatistiksel farklılıklar saptanmıştır ($p<0.05$). Bu farklılıkların sırayla; çocuk sahibi olmayanlardan, bir çocuğa sahip olanlardan, zayıf beden kitlesine sahip olanlardan kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Tablo 1. Evli Kadınların Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, Cinsel Özgüven Ölçeği ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puan ortalamalarının kişisel özelliklerine göre karşılaştırılması (n=375)

Özellikler			Mean ± SD							
Yaş			33.98 ± 9.02							
Eğitim Durumu	n	%	Yakın İlişkilerde Yaşantılar	Kaygı	Kaçınma	Cinsel Özgüven	Kendini Açığa Vurma	Cinsel Cesaret	Cinsel Farkındalık	Sosyal Görünüş Kaygısı
Okur Yazar	13	3.5	2.70 ± 1.00	2.46 ± 1.19	2.94 ± 1.54 ^{ab}	34.08 ± 11.05 ^{ab}	18.62 ± 6.63 ^{ab}	7.85 ± 2.85	7.62 ± 2.50	32.92 ± 16.74
İlköğretim	66	17.6	3.08 ± 0.84	2.87 ± 1.19	3.29 ± 1.37 ^{ab}	32.73 ± 9.46 ^{ab}	18.42 ± 6.46 ^{ab}	6.45 ± 2.76	7.85 ± 2.82	33.03 ± 15.53
Lise	88	23.5	2.77 ± 0.82	2.49 ± 0.82	3.05 ± 1.48 ^a	35.02 ± 9.75 ^a	20.41 ± 6.12 ^a	6.65 ± 3.09	7.97 ± 2.65	29.88 ± 13.11
Lisans	208	55.5	2.77 ± 0.95	2.79 ± 1.05	2.76 ± 1.36 ^b	36.34 ± 8.84 ^b	20.82 ± 5.83 ^b	7.36 ± 2.98	8.16 ± 2.43	32.14 ± 14.94
Test İst.			2.217**	2.494**	2.782**	2.675**	2.956**	2.477**	0.429**	0.719**
p			0.086	0.060	0.041	0.047	0.032	0.061	0.732	0.541
Çocuk Sahibi Olma Durumu										
Evet	293	78.1	2.81 ± 0.90	2.70 ± 1.00	2.91 ± 1.39	35.04 ± 9.09	20.18 ± 6.07	6.89 ± 2.96	7.97 ± 2.55	30.77 ± 13.88
Hayır	82	21.9	2.88 ± 0.95	2.79 ± 1.17	2.97 ± 1.46	36.29 ± 10.05	20.38 ± 6.19	7.62 ± 3.00	8.29 ± 2.56	35.45 ± 16.87
Test İst.			-0.606*	-0.658*	-0.296*	-1.076*	-0.259*	-1.979*	-1.004*	-2.571*
p			0.545	0.511	0.767	0.282	0.796	0.049	0.316	0.011
Çocuk Sayısı										
1	163	43.5	2.78 ± 0.95	2.76 ± 1.09	2.79 ± 1.39	36.09 ± 9.14	20.35 ± 5.86	7.50 ± 3.04 ^a	8.24 ± 2.46	34.69 ± 15.85 ^a
2	127	33.9	2.86 ± 0.90	2.67 ± 0.92	3.05 ± 1.46	34.61 ± 9.15	20.06 ± 6.11	6.80 ± 2.93 ^{ab}	7.75 ± 2.60	29.46 ± 13.05 ^b
3	48	12.8	2.95 ± 0.93	2.81 ± 1.24	3.08 ± 1.46	34.42 ± 10.03	19.90 ± 6.79	6.44 ± 2.64 ^{ab}	8.08 ± 2.55	29.50 ± 13.29 ^{ab}
4	21	5.6	2.73 ± 0.60	2.53 ± 0.78	2.93 ± 1.12	35.43 ± 7.98	21.43 ± 6.11	5.62 ± 2.65 ^b	8.38 ± 2.91	29.43 ± 14.14 ^{ab}
5 ve üzeri	16	4.3	2.74 ± 0.88	2.64 ± 1.10	2.84 ± 1.35	35.63 ± 11.93	19.63 ± 6.55	8.19 ± 3.29 ^{ab}	7.81 ± 2.74	30.75 ± 15.83 ^{ab}
Test İst.			0.466	0.419**	0.779**	0.578**	0.316**	3.536**	0.791**	2.898**
p			0.761	0.795	0.539	0.679	0.867	0.008	0.531	0.022
Aile tipi										
Çekirdek aile	337	89.9	2.79 ± 0.92	2.71 ± 1.04	2.87 ± 1.42	35.54 ± 9.23	20.38 ± 6.07	7.09 ± 3.00	8.08 ± 2.52	31.71 ± 14.81
Geniş aile	38	10.1	3.11 ± 0.70	2.81 ± 1.04	3.40 ± 1.25	33.29 ± 9.92	18.87 ± 6.15	6.68 ± 2.88	7.74 ± 2.83	32.50 ± 13.76
Test İst.			-2.522*	-0.542*	-2.216*	1.416*	1.450*	0.793*	0.779*	-0.313*
p			0.015	0.588	0.027	0.158	0.148	0.428	0.437	0.754

^{a-b}: ANOVA testinde karşılaştırmalarda her bir ölçüm için aynı harfe sahip gruplar arasında fark yoktur, *Bağımsız örneklem t testi, **Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), (Mean ± SD)

Tablo 1.' in devamı: Evli Kadınların Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, Cinsel Özgüven Ölçeği ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puan ortalamalarının kişisel özelliklerine göre karşılaştırılması

Özellikler	n	%	Yakın İlişkilerde Yaşantılar	Kaygı	Kaçınma	Cinsel Özgüven	Kendini Açığa Vurma	Cinsel Cesaret	Cinsel Farkındalık	Sosyal Görünüş Kaygısı
Meslek										
Çalışmıyor	198	52.8	2.84 ± 0.88	2.74 ± 1.08	2.95 ± 1.40	34.31 ± 9.48	19.62 ± 6.35	6.69 ± 3.03	8.00 ± 2.60	31.54 ± 14.72
Memur	120	32	3.51 ± 0.89	3.50 ± 2.02	3.53 ± 1.47	36.25 ± 8.96	20.00 ± 9.49	7.00 ± 1.83	9.25 ± 3.40	38.25 ± 24.57
Özel sektör	41	10.9	2.77 ± 0.48	2.46 ± 0.37	3.09 ± 1.29	33.20 ± 7.79	18.80 ± 3.96	6.40 ± 2.19	8.00 ± 2.35	27.00 ± 14.25
Esnaf	5	1.3	2.38 ± 0.74	2.14 ± 0.63	2.63 ± 1.53	34.57 ± 8.14	21.29 ± 2.75	6.71 ± 3.55	6.57 ± 2.88	21.71 ± 5.94
İşçi	7	1.9	2.79 ± 0.99	2.81 ± 1.01	2.78 ± 1.42	36.78 ± 8.96	21.23 ± 5.55	7.48 ± 2.96	8.07 ± 2.34	32.74 ± 14.67
Emekli	4	1.1	2.83 ± 0.85	2.46 ± 0.87	3.21 ± 1.43	36.17 ± 9.71	20.22 ± 6.46	7.63 ± 2.78	8.32 ± 2.83	31.93 ± 14.51
Test İst.			0.832**	1.670**	0.817**	1.201**	1.155**	1.466**	0.750**	1.034**
p			0.528	0.141	0.538	0.308	0.331	0.200	0.586	0.397
Gelir gider durumu										
Geliri giderden az	95	25.3	2.94 ± 0.89	2.71 ± 1.05	3.17 ± 1.38	34.53 ± 9.59	19.45 ± 6.2	6.95 ± 3.25	8.13 ± 2.59	33.05 ± 13.85
Geliri gidere denk	229	61.1	2.75 ± 0.91	2.7 ± 1.05	2.79 ± 1.39	35.56 ± 9.07	20.57 ± 5.92	6.94 ± 2.91	8.05 ± 2.51	31.79 ± 15.3
Geliri giderinden fazla	51	13.6	2.96 ± 0.94	2.83 ± 1.01	3.08 ± 1.5	35.69 ± 9.94	20.12 ± 6.57	7.71 ± 2.72	7.86 ± 2.7	29.43 ± 13.3
Test İst.			2.174**	0.333**	2.850**	0.459**	1.136**	1.439**	0.178**	1.009**
p			0.115	0.717	0.059	0.632	0.322	0.238	0.837	0.366
Evlilik süresi										
6 ay-3 yıl	99	26.4	2.72 ± 0.91	2.75 ± 1.14	2.70 ± 1.38	37.05 ± 9.84	20.94 ± 6.26	7.58 ± 3.13	8.54 ± 2.72	34.70 ± 16.32
4-6 yıl	53	14.1	2.69 ± 0.87	2.71 ± 0.86	2.67 ± 1.30	35.06 ± 8.09	20.11 ± 5.19	7.11 ± 2.88	7.83 ± 2.08	33.00 ± 12.83
7- 9 yıl	44	11.7	3.03 ± 1.01	2.85 ± 1.12	3.21 ± 1.47	35.82 ± 8.67	20.25 ± 5.52	7.43 ± 3.05	8.14 ± 2.32	32.23 ± 14.44
10-13 yıl	46	12.3	2.83 ± 0.96	2.74 ± 1.00	2.92 ± 1.36	34.74 ± 8.54	20.07 ± 6.08	6.61 ± 3.02	8.07 ± 2.53	30.30 ± 15.26
14-16 yıl	23	6.1	2.72 ± 0.90	2.76 ± 1.09	2.69 ± 1.47	35.09 ± 8.81	20.35 ± 5.36	6.96 ± 3.11	7.78 ± 2.47	27.13 ± 8.49
17-19 yıl	22	5.9	3.14 ± 1.00	2.88 ± 1.31	3.40 ± 1.52	32.82 ± 11.10	19.86 ± 7.69	5.68 ± 2.73	7.27 ± 2.99	31.27 ± 15.92
20 yıl ve üzeri	88	23.5	2.86 ± 0.82	2.57 ± 0.93	3.14 ± 1.41	34.25 ± 9.68	19.61 ± 6.51	6.82 ± 2.77	7.82 ± 2.62	29.70 ± 14.28
Test İst.			1.279**	0.526**	1.917**	1.090**	0.394**	1.687**	1.177**	1.489**
p			0.266	0.789	0.077	0.368	0.883	0.123	0.318	0.181

**Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), (Mean ± SD).

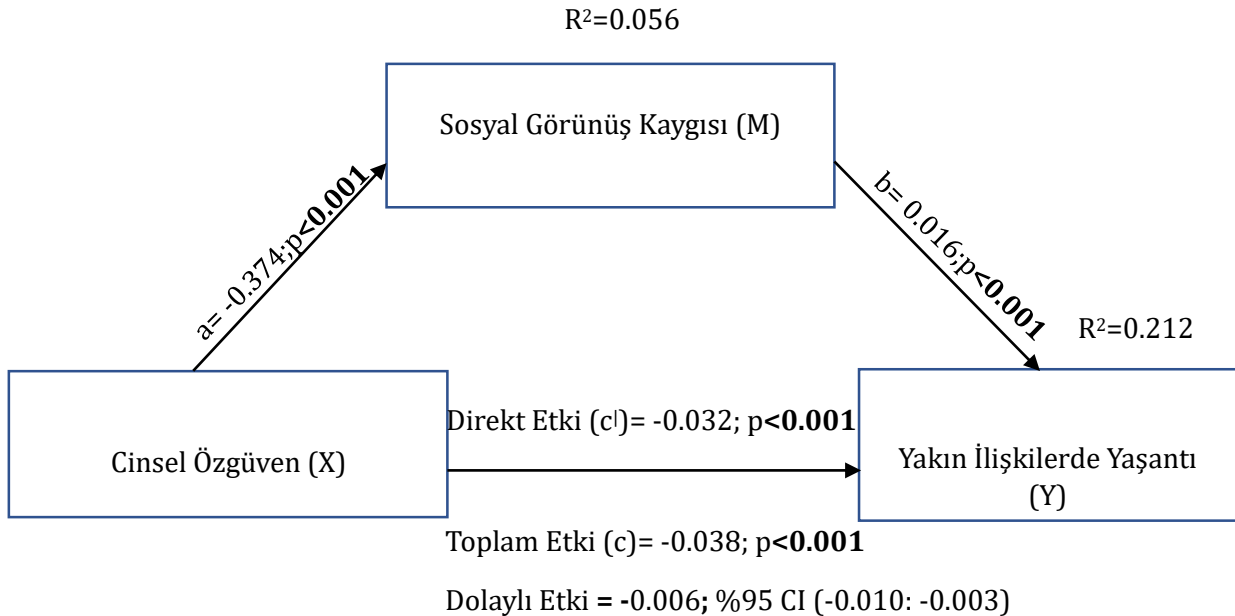
Tablo 1.' in devamı: Evli Kadınların Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, Cinsel Özgüven Ölçeği ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puan ortalamalarının kişisel özelliklerine göre karşılaştırılması

Özellikler	n	%	Yakın İlişkilerde Yaşantılar	Kaygı	Kaçınma	Cinsel Özgüven	Kendini Açığa Vurma	Cinsel Cesaret	Cinsel Farkındalık	Sosyal Görünüş Kaygısı
Evlenme biçimi										
Flört	192	51.2	2.68 ± 0.93 ^a	2.63 ± 0.99	2.73 ± 1.39 ^b	36.84 ± 9.22 ^b	20.99 ± 5.97 ^b	7.37 ± 3.02 ^a	8.48 ± 2.51 ^a	31.59 ± 14.91
Görücü usulü	113	30.1	3.07 ± 0.80 ^b	2.78 ± 1.08	3.36 ± 1.38 ^a	32.33 ± 9.33 ^a	18.39 ± 6.27 ^a	6.40 ± 2.71 ^b	7.54 ± 2.56 ^b	32.48 ± 13.70
Görücü usulü+flört	70	18.7	2.82 ± 0.93 ^{ab}	2.87 ± 1.10	2.76 ± 1.38 ^b	35.94 ± 8.46 ^b	21.09 ± 5.52 ^b	7.21 ± 3.16 ^{ab}	7.64 ± 2.47 ^b	31.24 ± 15.75
Test İst.			7.213**	1.621**	7.822**	8.928**	7.609**	3.970**	6.091**	0.190**
p			0.001	0.199	<0.001	<0.001	0.001	0.02	0.002	0.827
Beden kitle indeksi										
Zayıf	8	2.1	3.02 ± 1.25	3.16 ± 1.73	2.88 ± 1.44	36.75 ± 8.03	20.25 ± 6.11	8.38 ± 2.45	8.13 ± 2.03	45.38 ± 20.36 ^a
Normal	196	52.3	2.78 ± 0.93	2.68 ± 0.99	2.88 ± 1.45	36.08 ± 8.90	20.57 ± 5.72	7.27 ± 2.94	8.24 ± 2.44	31.41 ± 14.52 ^b
Kilolu	122	32.5	2.79 ± 0.89	2.76 ± 1.09	2.82 ± 1.34	34.05 ± 9.78	19.87 ± 6.49	6.48 ± 3.07	7.70 ± 2.66	30.83 ± 14.68 ^b
Obez	49	13.1	3.05 ± 0.79	2.71 ± 1.00	3.38 ± 1.32	35.16 ± 9.83	19.71 ± 6.56	7.35 ± 2.88	8.10 ± 2.75	33.49 ± 13.57 ^{ab}
Test İst.			1.291**	0.619**	1.992**	1.265**	0.464**	2.542**	1.150**	2.756**
p			0.277	0.603	0.115	0.286	0.708	0.056	0.329	0.042
Cinsel yaşamı değerlendirme										
Çok iyi/iyi	170	45.3	2.58 ± 0.87 ^a	2.52 ± 0.97 ^a	2.64 ± 1.39 ^a	37.76 ± 9.11 ^a	22.17 ± 5.66 ^a	7.16 ± 3.08	8.43 ± 2.50 ^a	30.61 ± 14.23
Ne iyi/ne kötü	186	49.6	2.99 ± 0.89 ^b	2.87 ± 1.06 ^b	3.12 ± 1.35 ^b	33.13 ± 8.88 ^b	18.68 ± 5.87 ^b	6.83 ± 2.82	7.62 ± 2.55 ^b	32.62 ± 14.70
Çok kötü/kötü	19	5.1	3.34 ± 0.90 ^b	3.13 ± 1.13 ^b	3.55 ± 1.67 ^b	34.79 ± 10.21 ^{ab}	17.95 ± 7.08 ^b	8.16 ± 3.53	8.68 ± 2.43 ^{ab}	34.21 ± 18.26
Test İst.			13.235**	6.544**	7.359**	11.671**	17.426**	1.962**	5.173**	1.105**
p			<0.001	0.003	0.001	<0.001	<0.001	0.142	0.006	0.332

^{a-b}: ANOVA testinde karşılaştırmalarda her bir ölçüm için aynı harfe sahip gruplar arasında fark yoktur, **Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), (Mean ± SD).

Tablo 2’de Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği, Cinsel Özgüven Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II ile diğer değişkene korelasyon değerleri yer almaktadır. Yaş puan ortalaması ile SGKÖ puan ortalaması arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). SGKÖ puan ortalaması ile YİYE-II, kaygı ve kaçınma puan ortalamaları arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). YİYE-II puan ortalaması ile CÖÖ puan ortalaması arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). SGKÖ puan ortalaması ile CÖÖ puan ortalaması arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$). SGKÖ puan ortalaması ile CÖÖ, KAV ve CF puan ortalamaları arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($p<0.05$). YİYE-II puan ortalaması ile kaygı ve kaçınma puan ortalamaları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). CÖÖ toplam puan ortalaması ile KAV,CC ve CF puan ortalamaları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 3’de ve Şekil 1’de Cinsel Özgüven Ölçeği’nin Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II üzerindeki etkisinde Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği’nin aracılık etkisi bulunmaktadır. CÖÖ ile SGKÖ arasındaki yol katsayısı anlamlı elde edilmiştir ($\beta=-0.374$; $p<0.001$). CÖÖ ile YİYE-II arasındaki direkt etki anlamlı olarak bulunmuş olup CÖÖ da bir birimlik artış YİYE-II de 0.032 birimlik azalışa neden olmaktadır ($\beta=-0.032$; $p<0.001$). SGKÖ ile YİYE-II arasındaki yol katsayısı istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta= 0.016$; $p<0.001$). Dolaylı etki incelendiğinde etkinin -0.006 olduğu ve Bootstrap tekniği ile elde edilen %95 güven aralığının sıfır değerini içermediği gözlemlenmiş ve dolaylı etkinin de anlamlı etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Tam standartlaştırılmış dolaylı etki -0.060(-0.095; -0.030) olarak elde edilmiştir. Bu sonuçla birlikte SGKÖ’nün aracılık rolünün orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Evli kadınların SGKÖ puanlarının %5.6’lık kısmı CÖÖ ile öngörülmektedir. YİYE-II puan ortalamalarının ise %21.2’lik kısmı CÖÖ ve SGKÖ ile öngörülmektedir.

Şekil 1. Cinsel Özgüven Ölçeği’nin Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II üzerindeki etkisinde Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği’nin aracılık etki modeli.

Tablo 2. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, Cinsel Özgüven Ölçeği, Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği ve alt boyutları ile yaş değişkenine ait ortalama, standart sapma ve korelasyon değerleri

Değişkenler	Mean ± SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Sosyal Görünüş Kaygısı	31.79 ± 14.69	-								
2. Yakın İlişkilerde Yaşantılar	2.82 ± 0.91	0.332**	-							
3. Kaygı	2.72 ± 1.04	0.386**	0.636**	-						
4. Kaçınma	2.93 ± 1.41	0.143**	0.821**	0.082	-					
5. Cinsel Özgüven	35.31 ± 9.31	-0.237**	-0.388**	-0.107*	-0.421**	-				
6. Kendini Açığı Vurma	20.22 ± 6.09	-0.285**	-0.475**	-0.179**	-0.481**	0.893**	-			
7. Cinse Cesaret	7.05 ± 2.98	-0.035	-0.037	0.069	-0.099	0.622**	0.265**	-		
8. Cinsel Farkındalık	8.04 ± 2.55	-0.143**	-0.239**	-0.047	-0.274**	0.791**	0.561**	0.469**	-	
9. Yaş	33.98 ± 9.02	-0.148**	0.038	-0.054	0.088	-0.094	-0.057	-0.104*	-0.085	-

Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. *p<0.05, **p<0.01

Tablo 3. Cinsel Özgüven Ölçeği'nin Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II üzerindeki etkisinde Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'nin aracılık rolü

		Sosyal Görünüş Kaygısı			Yakın İlişkilerde Yaşantılar			
		β	SE	p*	β	SE	p*	
Cinsel Özgüven	a	-0.374	0.079	<0.001	c1	-0.032	0.005	<0.001
Sosyal Görünüş Kaygısı	Constant	45.004	2.898	<0.001	b	0.016	0.003	<0.001
		***	***	***	Constant	3.454	0.211	<0.001
R2			0.056				0.212	

Toplam Etki (c)= -0.038; p<0.001

Dolaylı Etki = -0.006; %95 CI (-0.010: -0.003)

β: Standardized Coefficient; SE: Standard Error.*<0.001

Tartışma

Bu çalışmada, evli kadınlarda bağlanma stilleri, sosyal görünüş kaygısı ve cinsel özgüven arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulguları, literatür kapsamında ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Çalışmamızda kadınların sosyodemografik özellikleri ile sosyal görünüş kaygısı, bağlanma stilleri ve cinsel özgüven puanları arasında anlamlı istatistiksel farklılıklar bulunmuştur. Evli bireylerde cinsel özgüven ile ilgili yapılan bir çalışmada benzer şekilde gelir durumu, eğitim durumu, çocuk sayısı ve çocuk sahibi olma durumları arasında anlamlı farklılıklar bildirilmiştir.¹

Çalışmada, yaş ortalaması arttıkça sosyal görünüş kaygı puanlarının azaldığı tespit edilmiştir. Demir ve ark. (2021) sporcularla yaptığı çalışmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Kadınların yaş ortalamalarının artmasıyla belirli bir görünüş tarzını benimsemiş olmaları bu durumun sebebi olarak gösterilebilir.²⁰

Çalışmada, kadınların sosyal görünüş kaygısı arttıkça bağlanma stilleri düzeylerinin arttığı görülmüştür. Ayrıca, kadınların sosyal görünüş kaygısının bağlanma biçimlerini yordadığı sonucuna da ulaşılmıştır. Sosyal görünüş kaygısı kişinin fiziksel görünüşünden dolayı başkaları tarafından olumsuz değerlendirilmesi veya reddedilmesi korkusu olarak tanımlanır.²¹ Yapılan çalışmalarda, sosyal görünüş kaygı düzeyi ile kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stili arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu bildirilmiştir.^{13,14} Kaygılı bağlanan bireyler, reddedilme ve terk edilme korkusuyla yaşarlar. Kaçınmacı bağlanma stiline sahip bireylerde ise, kendilerine güvenmedikleri gibi başkalarını da güvenilmez bulurlar. Bununla birlikte sevilme kaygısı yaşadıkları için reddedilmemek ya da terk edilmemek için ilişki kurmaktan kaçınırlar.²² Mevcut araştırma sonuçlarına göre, kaygılı bağlanan kadınların fiziksel çekiciliklerine ilişkin kaygı yaşadıkları söylenebilir. Kadınların fiziksel görünüşlerinden kaynaklı reddedilme korkusu kaçınma davranışını

harekete geçirebilir. Kaçınmacı bağlanma stilinde sosyal görünüş kaygısının azaltılması önemli bir değişken olarak göz önünde bulundurulabilir.

Çalışmada, sosyal görünüş kaygısının puanları arttıkça cinsel özgüven puanının azaldığı saptanmıştır. Cinsel özgüven, kişinin cinselliğini rahat yaşayabilmesi, cinsel farkındalığa sahip olması, cinselliğe ilişkin düşünce ve duygularını rahat ifade edebilmesi ve cinsel ilişkiye girme cesaretine sahip olabilmesi olarak tanımlanır.²³ Literatürde beden imajının cinsel özgüvene etkisi hasta bireylerde araştırılmış olup²⁴, sağlık bireylerde rastlanılmamıştır. Sosyal görünüş kaygısının özgüvene etkisini belirleyen araştırma sayısı sınırlı olmakla birlikte²⁵ bu çalışmaya kanıt sunacak çalışmalar dikkate alınmıştır. Kurutçu (2020) estetik ve cerrahi için sağlık hizmeti alan bireylerle yaptığı çalışmada özgüven ile utangaçlık ve sosyal görünüş kaygısı arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Sosyal görünüş kaygısı yaşayan kadınların utangaçlık düzeylerinin yüksek olduğunu ve özgüvenlerinin düşük olduğunu bildirilmiştir.²⁵ Bu bulgular bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Sosyal görünüş kaygısı yüksek olan kadınların, cinselliğe ilişkin duygu ve düşünceleri olumsuz yönde etkilenebilir. Cinsel hayatta sorun yaşamasına neden olabilir.

Çalışmada bağlanma stilleri puanları arttıkça cinsel özgüven puanlarının azaldığı saptanmıştır. Ayrıca kadınlarda cinsel özgüvenin bağlanma stilleri üzerinde doğrudan bir yordayıcı etkisi vardır. Güvenli olmayan bağlanma biçimleri bireylerde daha fazla cinsel kaygıya neden olmaktadır. Güvensiz bağlanma stillerinin, hem kaygılı hem de kaçınan bağlanmayla ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır.^{26,27} Hem kaygılı hem de kaçınmacı bağlanma tipine sahip bireylerde, cinsel yaşamlarında olumsuz düşünceler ve sıkıntı verici duygular oluşabilir. Eşlerinin cinsel ihtiyaçlarını karşılama konusunda endişe yaşamaktadırlar. Bu bireyler güvenli bağlanan kişilere göre olumsuz cinsel semalara sahiptirler.²⁸ Ayrıca eşlerini

kaybetme düşüncesi ve memnun edememe korkusu yaşayan kişilerin cinsel özgüvenleri azalabilir.

Çalışmamızda kadınlarda, cinsel özgüvenin bağlanma stilleri üzerinde doğrudan bir yordayıcı etkisi vardır. Ayrıca çalışmamızdaki aracılık modeli, evli kadınlarda cinsel özgüven ve bağlanma stillerinin sosyal görünüş kaygısını aracılık rolünün orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada, bağlanma stilleri puanlarının %21.2'lik kısmı cinsel özgüven ve sosyal görünüş kaygısı ile açıklanmaktadır. Bağlanma kaygısı ve kaçınma, cinsel yaşamda uyarılma, zevk ve tatmin duygusunda bozulmalara neden olabilmektedir. Bu kişiler, cinsel performans kaygısını yaşamaktadır.²⁹ Bu sonuçlardan yola çıkılarak, kaygılı bağlanan kişiler cinsel yaşamlarında samimi duygulara ve güvene daha fazla değer verebilmekle birlikte cinsellikte konfor alanının gelişimini daha çok önemseyebilir.

Sosyal görünüş kaygısı, bireylerin olumsuz beden imajına sahip olmalarına bağlı gelişen bir durumdur.³⁰ Evli kadınlarda bağlanma stilleri düzeyi arttıkça sosyal görünüş kaygısı artabilir. Yine çalışmamızda, evli kadınların sosyal görünüş kaygısının %5.6'lık kısmı cinsel özgüven ile açıklanmaktadır. Cinsel özgüvenin cinsel doyum için önemli bir faktör olduğu belirtilmektedir.²³ Sosyal görünüş kaygısının yüksek olması, kadınların cinsel özgüven düzeyini düşürebilir. Bu durum kadınların cinsel isteklerini ifade edememelerine, aidiyet duygularının azalmasına ve cinsel yaşam kalitesinin düşmesine sebep olabilir.

Sonuç

Mevcut araştırmanın sonucuna göre, bağlanma stillerinin önemli bir kısmı cinsel özgüven ve sosyal görünüş kaygısı ile açıklanmaktadır. Çalışmada cinsel özgüvenin bağlanma stilleri üzerinde doğrudan etkisi bulunmaktadır. Bu çalışmada ele alınan değişkenlerin birbirini etkilediği de göz önüne alınarak herhangi bir değişkenin varlığı saptandığında, sorunun çözümü için diğer değişkenlerinde incelenip değerlendirilmesi önemlidir. Bu çalışma

sonucu elde edilen bulgular yakın ilişkilerde bağlanmaya etki eden faktörleri belirlemek adına önemlidir. Bireylerin bağlanmaları ve sosyal görünüş kaygıları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Çalışmanın evli bireylerle yapılmış olmasının alana önemli bir katkısı olacağı söylenebilir. Kadın ruh sağlığı açısından önemli konu olan bağlanmayla ilişkili faktörleri belirlemeye yönelik farklı nitel ve nicel çalışmalar yapılabilir. Kadınlarda sosyal görünüş kaygısı azaltmaya ve cinsel özgüveni düzeylerini artırmaya yönelik psiko-eğitim programları, psikolojik danışmanlık hizmetleri geliştirilebilir.

Çalışmanın kısıtlılıkları

Çalışma verilerinin İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir ilde yaşayan kadınlar ile sınırlıdır. Bu nedenle sonuçlar evrene genellenemez. Aynı zamanda bu çalışma incelenen değişkenler, kullanılan ölçme araçları ile elde edilen verilerle sınırlıdır. Bu nedenle bağlanma ile ilgili gelecekte yapılacak çalışmalarda, olası bağımsız değişkenlerin daha kapsamlı bir şekilde ele alınıp değerlendirilmesi önerilebilir.

Yazar katkısı: N.U.: Tasarım/planlama, verilerin analizi, makale taslağının oluşturulması; Y.G.: verilerin toplanması, makale taslağının oluşturulması.

Çıkar çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Mali destek: Çalışma için herhangi bir mali destek alınmamıştır.

Kaynaklar

1. Çelik Ş. Bağlanma yönelimli psikoeğitim grup programının saplantılı Bağlanma biçimine sahip üniversite öğrencilerinin bağlanma biçimleri üzerine etkisi [Yayınlanmamış doktora tezi]. Sakarya: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2004.
2. Tarhan N. Kadın Psikolojisi. İstanbul: Nesil Yayınları;2005.
3. Solmuş T. Bağlanma ve aşkın iki yüzü. İstanbul: Epsilon Yayıncılık;2008.

4. Gündoğan M. Eşlerin bağlanma tarzları ile çift uyum düzeyi arasındaki ilişkinin araştırılması [Tıpta Uzmanlık Tezi]. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi; 2015.
5. Vertue FM. From adaptive emotion to dysfunction: an attachment perspective on social anxiety disorder. *Pers Soc Psychol Rev.* 2003;7(2):170-91. [https://doi: 10.1207/S15327957PSPR0702_170-191](https://doi.org/10.1207/S15327957PSPR0702_170-191)
6. Erkan Z. Sosyal kaygı düzeyi yüksek ve düşük ergenlerin ana baba tutumlarına ilişkin nitel bir çalışma. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2002; 10(10). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/4365/59710>. 18 Ağustos 2023'te erişildi.
7. Bowlby J. Bağlanma ve Kaybetme. Soylu TV,Çev. İstanbul; Pinhan Yayıncılık, 2012.
8. Rosenthal DA, Gurney RM, Moore SM. From trust on intimacy: A new inventory for examining erikson's stages of psychosocial development. *J Youth Adolesc.* 1981;10(6):525-537. [https://doi: 10.1007/BF02087944](https://doi.org/10.1007/BF02087944).
9. Hart TA, Flora DB, Palyo SA, Fresco DM, Holle C, Heimberg RG. Development and examination of the social appearance anxiety scale. *Assessment.* 2008;15(1):48-59. [https://doi: 10.1177/1073191107306673](https://doi.org/10.1177/1073191107306673).
10. Doğan T. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'nin (SGKÖ) Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2010; 39(39): 151-159. <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/467-published.pdf>. 10 Eylül 2023'te erişildi.
11. Gökyıldız Ş, Beji NK. Gebeliğin cinsel yaşam üzerindeki etkileri [Yüksel Lisans Tezi]. İstanbul; İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü:2001.
12. Lauster P, Yarbaş L. Özgüven öğrenilebilir. İzmir: İlya İzmir Yayınevi;2005.
13. Karadeniz KN. Evli bireylerin sahip olduğu değerler, bağlanma ve görünüş kaygısı arasındaki yordayıcı ilişkiler [Yüksel Lisans Tezi]. İstanbul; İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü: 2021.
14. Kozan HİÖ, Hamarta E. Beliren yetişkinlikte beden imgesi: Bağlanma ve sosyal görünüş kaygısının rolü. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal.* 2017; 7(48): 63-81. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/41239/498104>. 15 Ağustos 2023'te erişildi.
15. Fraley RC, Phillip RS. Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of general psychology.* 2000; 4(2): 132-154. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.4.2>.
16. Selçuk E, G Günaydin, N Sümer, Uysal A. Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları.* 2005; 8(16): 1-11. <http://www.turkpsikolojiyazilari.com/PDF/TPY/16/01-11.pdf>. 1 Eylül 2023'te erişildi.
17. Çelik E. Development of a sexual self-confidence scale and its psychometric properties. *H. U. J. Educ.* 2015;30: 48-61. <http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/20-published.pdf>. 10 Ağustos 2023'te erişildi.
18. Tabachnick BG, Fidell LS, Ullman JB. *Using multivariate statistics.* Boston: MA Pearson; 2013.
19. Hayes AF. *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach.* New York: The Guilford Press; 2018.
20. Demir GT, Namlı S, Cicioğlu Hİ. Takım ve bireysel sporlarda sosyal görünüş kaygısı sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumun belirleyicisi midir? *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.* 2021; 19(4): 124-134.

- <https://doi.org/10.33689/spormetre.915191>.
21. Reichenberger J, Radix AK, Blechert J, Legenbauer T. Further support for the validity of the social appearance anxiety scale (SAAS) in a variety of German-speaking samples. *Eat Weight Disord.* 2022;27(3):929-43. <https://doi.org/10.1007/s40519-021-01171-y>.
 22. Mozafar FF, Jomehri F, Baravati HHS. Relationship between attachment styles and body image with controlling the age on sexual motivation of women. *International Journal of Medical Research & Health Sciences.* 2016; 5(11): 692-696. <https://www.ijmrhs.com/medical-research/relationship-between-attachment-styles-and-body-image-with-controlling-the-age-on-sexual-motivation-of-women.pdf>. 15 Ağustos 2023'te erişildi.
 23. Batmaz H, Çelik E. Sexual dissatisfaction and sexual self-efficacy: an examination of the role of sexual self-confidence as a mediator. *Journal of Men's Health.* 2022;18(1): 8. <https://doi.org/10.31083/jomh.2021.067>
 24. Simsek N, Evli M, Uzdil N, Albayrak E, Kartal D. Body image and sexual self-confidence in patients with chronic urticaria. *Sexuality and Disability.* 2020; 38: 147-159. <https://doi.org/10.1007/s11195-019-09610-6>.
 25. Kurutçu Ş. Estetik ve cerrahi sağlık hizmeti alan bireylerde sosyal görünüş kaygısının özgüven ve utangaçlık üzerine etkisi [Yüksek Lisans Tezi]. Konya; Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: 2020.
 26. Dunkley CR, Dang SS, Chang SC, Gorzalka BB. Sexual functioning in young women and men: role of attachment orientation. *Journal of sex & marital therapy.* 2016; 42(5): 413-30. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2015.1061075>.
 27. Küt D. Genç yetişkin kadın bireylerin bağlanma stilleri ile cinsel yaşam kalitesi düzeyleri, cinsel özgüven ve psikolojik belirtilerinin incelenmesi [Doktora Tezi]. İstanbul; Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: 2018.
 28. Brassard A, Dupuy E, Bergeron, Shaver PR. Attachment insecurities and women's sexual function and satisfaction: The mediating roles of sexual self-esteem, sexual anxiety, and sexual assertiveness. *The Journal of Sex Research.* 2015;52 (1): 110-119. <https://doi.org/10.1080/00224499.2013.838744>.
 29. Brassard A, Shaver PR, Lussier Y. Attachment, sexual experience, and sexual pressure in romantic relationships: A dyadic approach. *Pers Relatsh.* 2007; 14: 475-493. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2007.00166.x>.
 30. Göbel P, Şanlıer N, Yılmaz S, Kocabaş Ş. Social appearance anxiety and self-esteem in women: could body mass index have a mediating role? *Psicología Conductual.* 2023; 31(1): 25-37. <https://doi.org/10.51668/bp.8323102n>.